

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: En liden Bibelkrønike for Børn og Menigmand

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "En liden Bibelkrønike for Børn og Menigmand", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1814_227A-intro-shoot-idm185.pdf (tilgået 29. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Interne sammenhænge

Det er kendetegnende for bogen, at Grundtvig i sit korte sammendrag af Bibelen finder plads til at referere og påpege adskillige bibelsteder, hvor den bibelske tekst selv viser sammenhænge imellem beretningerne. Steder i Det Nye Testamente peger f.eks. ikke sjældent tilbage på forhold i Det Gamle Testamente. For Grundtvig er det vigtigt, at bibelkrøniken påviser, hvordan begivenheder i den verdenshistoriske udvikling stemmer overens med Bibelens beskrivelser. For at vise sammenhæng benytter han sig af tre forskellige midler: Han anvender den middelalderlige firefoldige teksttolkning; han fortolker historiske begivenheder som opfyldelse af bibelske profetier; og han formidler alle historiens begivenheder i én lang sammenhæng uden opdeling i de frelseshistoriske hovedstadier, hvad der understøttes af bogens typografi.

Den firefoldige teksttolkning var en metode til at fortolke og formidle Bibelen, som dominerede i den kristne tradition fra senantikken til oplysningstiden. Ved hjælp af metoden kan man forstå begivenheder og personer, der ikke kan kædes sammen tids- eller årsagsmæssigt, i en frelseshistorisk sammenhæng. Metoden ser fire niveauer i bibelteksten: et historisk, bogstaveligt niveau og tre overliggende niveauer, der tolker begivenheden henholdsvis i et typologisk, et moralsk og et eskatologisk perspektiv.

*En gennemgang af den firefoldige teksttolkning findes i Nielsen 2009, s. 211-233. Se også *Guds Bibel Leksikon*, opslaget "Typologi".

I bibelkrøniken er den typologiske tolkning ofte anvendt. En konkret begivenhed, foreteelse eller person i Det Gamle Testamente bliver typisk forstået som et forvarsel eller en forjættelse, der opfyldes i Det Nye Testamente. I adskillige af de kommentarer og udlægninger, Grundtvig giver, overtager han denne traditionelle metode. Et eksempel er hans brug af termen 'forbillede', dvs. en foregribelse eller en type (jf. græsk τύπος), der betegner en konkret foreteelse og peger hen på noget kommende. Termen bruges i forbindelse med nådestolen, dvs. låget på pagtens ark og stedet, hvor Gud tager imod den gammeltestamentlige ofring og tilbedelse. Det udlægges som en foregribelse af nåden gennem Jesu forsonergerning ved hans lidelse og død (jf. i øvrigt Rom 3,24-25). Nåden vil folde sig ud i den endelige opfyldelse, når Gud nådigt frelser de troende, og de indgår i det himmelske, evige rige (s. 27 f.). Andre eksempler ses s. 41 og 80.

Ganske tit refereres gammeltestamentlige profetier og den opfyldelse, de ofte får i Det Nye Testamente. Det er karakteristisk, at Jesu fødsel i bibelkrøniken introduceres med profeten Mikas forudsigelse af, at den kommende Messias skulle fødes i Betlehem (jf. Mika 1,5 og Matt 2,6). Andre eksempler findes s. 59-61, 71 f. og 74 f. Også profeten Daniels vision eller profeti om de fire riger udnyttes ved at blive relateret til oldtidens store imperier. På samme måde påpeges det, at forudsigelserne i 5 Mos 28, Dan 9 og Matt 24 blev til virkelighed gennem det jødiske folks historie og Jerusalems ødelæggelse: "Saa skete der da og [dvs. også] i de samme Dage en underlig Ting [dvs. noget underfuldt], hvoraf det var øiensynlig [dvs. indlysende] at forstaae, at Propheterne og Jesus havde talt den sande og almægtige Guds Ord" (s. 93-96, citat s. 93).

Sammenhængen i bibelkrøniken underbygges yderligere af, at beskrivelsen fra skabelsen til kristendommens tilstand i Danmark omkring 1800 er foretaget i én sammenhængende beretning. I bogen findes der ingen inddelende overskrifter og kun få markeringer af afsnit. Tilmed sløres skellene mellem de afgørende stadier i den frelseshistoriske udvikling gennem afsnit, der binder perioderne sammen. Jesu fødsel forberedes eksempelvis ved et afsnit, der beskriver et religiøst og politisk lavpunkt i det jødiske folks historie (s. 66 f.). På denne måde sammenbindes gengivelserne fra Det gamle Testamente med dem fra Det Nye Testamente. Tilsvarende er der glidende overgange mellem skildringer, der stammer fra Det Nye Testamente, og de efterfølgende kirkehistoriske begivenheder (se s. 92 f. og 96 f.).

At forventningen om Kristus nævnes i indledningen til fortællingerne om Abraham, patriarkerne og det udvalgte folk understreger prioriteringen af de kristne, frelseshistoriske sammenhænge i bibelkrøniken (s. 10; tilsvarende s. 23). Jesu frelseshistoriske betydning betones da også i beretningerne om hans liv (f.eks. s. 74-76 f.).